

Sygn. akt V KK 330/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Przemysław Kalinowski (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **E. M. W.**

oskarżonej o czyn z art. 107 § 3 k.k.s.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 4 października 2021 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść oskarżonej
od wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 13 sierpnia 2020 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę E. M. W. Sądowi
Rejonowemu w K. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Naczelnik (...) Urzędu Celno-Skarbowego w W. oskarżył E. M. W. o to, że będąc posiadaczem (na podstawie umowy użyczenia) należącego do jej rodziców lokalu „S.” położonego w Ś. przy ul. T. i faktycznie dysponując tym lokalem, w dniu 6 grudnia 2017 r., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej z organizowania zbiorowego uczestnictwa w grze hazardowej, odpłatnie udostępniła ten lokal

podmiotowi urządzającemu i prowadzącemu gry hazardowe, wbrew przepisom ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, na trzech urządzeniach do gier „C.” o numerach (...), (...) i (...), tj. o przestępstwo skarbowe z art. 107 § 3 k.k.s. Do aktu oskarżenia finansowy organ postępowania przygotowawczego dołączył wniosek o wydanie wyroku bez przeprowadzania rozprawy i wymierzenie oskarżonej uzgodnionej z nią kary grzywny w wysokości 10 stawek dziennych przyjmując wysokość stawki dziennej na kwotę 100 zł oraz zwolnienie E. M. W. od obowiązku uiszczenia kosztów sądowych.

Wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2020 r. o sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w K.:

I. na podstawie art. 17 § 1 k.k.s. udzielił E. M. W., jako sprawcy przestępstwa skarbowego opisanego w części wstępnej wyroku, zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, orzekając wobec niej, na podstawie art. 18 § 1 pkt 1 k.k.s. tytułem kary grzywny kwotę 1000 zł;

II. zwolnił E. M. W. od kosztów postępowania, zaliczając poniesione wydatki na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się z dniem 21 sierpnia 2020 r.

Obecnie, Prokurator Generalny zaskarżył ten wyrok w całości kasacją wniesioną na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. na niekorzyść oskarżonej E. M. W..

Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. i art. 537 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 148 § 1 i § 5 k.k.s. w zw. z art. 145 § 1 k.k.s., polegające na udzieleniu E. M. W. zaskarżonym wyrokiem zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, jako sprawcy przestępstwa skarbowego z art. 107 § 3 k.k.s., pomimo braku wniosku o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności pochodzącego od oskarżonej i Naczelnika (...) Urzędu Celno-Skarbowego w W., co w konsekwencji skutkowało również rażącą i mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia obrazą przepisów art. 17 § 1 pkt 2 i 4 k.k.s. oraz art. 17 § 2 pkt 1 k.k.s., albowiem w świetle wyjaśnień oskarżonej złożonych w toku dochodzenia, nie można było uznać, iż wina E. M. W. i okoliczności popełnienia przez nią przestępstwa skarbowego nie

budzą wątpliwości, nadto przed udzieleniem wyrokiem zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności oskarżona nie uiściła kwoty odpowiadającej co najmniej najniższej karze grzywny grożącej za przestępstwo skarbowe, nie uiściła co najmniej zryczałtowanej równowartości kosztów postępowania, przy czym zarzucany E. M. W. czyn jest zagrożony karą grzywny do 720 stawek dziennych albo karą pozbawienia wolności, albo obu tym karom łącznie, która to okoliczność stanowi negatywną przesłankę uniemożliwiającą udzielenie sprawcy przestępstwa skarbowego zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w K. udzielającego zezwolenia E. M. W. na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności za przestępstwo skarbowe i przekazanie sprawy wymienionemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego wniesiona w tej sprawie okazała się oczywiście zasadna i jako taka zasługiwała na rozpoznanie oraz uwzględnienie w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k., co doprowadziło do uchylenia zaskarżonego wyroku na posiedzeniu i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania na zasadach ogólnych. Autor kasacji trafnie zakwestionował prawidłowość sądowej kontroli ustawowych przesłanek zastosowania instytucji dobrowolnego poddania się odpowiedzialności za przestępstwo skarbowe. Przede wszystkim podkreślić trzeba, że Sąd meriti błędnie odczytał wniosek oskarżyciela publicznego zamieszczony w akcie oskarżenia. W tym dokumencie procesowym wyraźnie podkreślono, że Naczelnik (...) Urzędu Celno-Skarbowego w W. wnosi o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy i orzeczenie uzgodnionej z oskarżoną kary grzywny w wysokości 1.000 zł (10 stawek po 100 zł). Jednocześnie, jako podstawę tego wniosku wskazano przepis art. 156 § 1 k.k.s., który właśnie przewiduje stosowanie instytucji skazania bez rozprawy na gruncie regulacji karnoskarbowej. Tymczasem, Sąd Rejonowy w K. orzekając w tej sprawie zastosował zupełnie inną instytucję prawa karnego skarbowego, tj. dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, uregulowaną w art. 17 i 18 k.k.s. w zw. z art. 142 – 148 k.k.s. W ramach tej ostatniej, inicjatywa osoby przeciwko której toczy się postępowanie przygotowawcze prowadzone przez organ finansowy, po spełnieniu

wymagań określonych w ustawie (niedopełnionych w niniejszej sprawie) musi zostać zaaprobowana przez ten organ, czego wyrazem jest wniosek kierowany do sądu **zamiast** (podkreślenie – SN) aktu oskarżenia (art. 145 § 1 k.k.s.) o zastosowanie dobrowolnego poddania się odpowiedzialności.

W tych warunkach, procedowanie Sądu Rejonowego w K. było pozbawione właściwej podstawy w postaci wniosku Naczelnika (...) Urzędu Celno-Skarbowego w W. złożonego w trybie art. 145 § 1 k.k.s., co stanowiło rażące naruszenie prawa.

Podzielić też trzeba pogląd skarżącego co do podstawowego znaczenia ogólnej przesłanki sformułowanej w art. 17 § 1 k.k.s., wadliwie zastosowanym przez Sąd *meriti*, ale aktualnym również w trybie prawidłowo wskazanym przez oskarżyciela publicznego, która uzależnia możliwość dalszego procedowania w trybie udzielenia zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, od stwierdzenia przez Sąd, że wina sprawcy i okoliczności popełnienia przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego nie budzą wątpliwości. Przesłanka ta ma niewątpliwie charakter gwarancyjny, a zatem sąd powinien ocenić materiał dowodowy przedstawiony przez oskarżyciela publicznego, w tym wyjaśnienia złożone w charakterze podejrzanego oraz zgromadzone dokumenty i na tej podstawie ustalić, czy spełniony jest warunek wynikający z art. 17 § 1 k.k.s., dotyczący braku wątpliwości co do winy i sprawstwa wnioskującego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2005 r., sygn. akt III KK 84/05). Nie jest natomiast wystarczające ograniczenie się do akceptacji samego wniosku o zezwolenie na poddanie się karze. Już zapoznanie się z treścią wyjaśnień składanych przez E. M. W. w toku postępowania przygotowawczego zwraca uwagę na to, że – wedle jej relacji – nie była świadoma, iż w lokalu, który jedynie wynajmowała innemu podmiotowi gospodarczemu, urządzone są nielegalne gry hazardowe. Bez zweryfikowania tej kwestii trudno mówić o spełnieniu ogólnej przesłanki stosowania instytucji dobrowolnego poddania się odpowiedzialności.

Autor kasacji zasadnie podnosi także brak kontroli przesłanek formalnych warunkujących możliwość skorzystania z w/w instytucji procesowej. Przepisy art. 17 § 1 pkt 2 i 4 k.k.s. – od osoby ubiegającej się o zezwolenie na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności – wymagają uiszczenia kwoty odpowiadającej co najmniej wysokości najniższej kary grzywny przewidzianej za dany czyn zabroniony

oraz uiszczenia co najmniej zryczałtowanych kosztów postępowania. Żaden z tych warunków nie został spełniony w niniejszej sprawie przed udzieleniem zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, co potwierdza zasadność wyводу kasacji dotyczącego tej materii. Z oczywistym naruszeniem tych zasad Sąd m.in. zwolnił oskarżoną od obowiązku uiszczenia kosztów postępowania.

Podobnie, Sąd meriti nie zastosował się do dyspozycji art. 17 § 2 pkt 1 k.k.s. wyłączającej możliwość ubiegania się o zgodę na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności w sytuacji, gdy przestępstwo skarbowe jest zagrożone karą ograniczenia wolności albo karą pozbawienia wolności. Oskarżonej E. M. W. postawiono zarzut popełnienia przestępstwa z art. 107 § 3 k.k.s., które jest zagrożone karą grzywny do 720 stawek dziennych albo karą pozbawienia wolności albo obu tym karom łącznie. Taka konfiguracja sprawiała, że również z tego względu niedopuszczalne było udzielenie jej zgody na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności.

Nie sposób też nie dostrzec, że istotną wadą jest dotknięty proces uzgadniania prawnych konsekwencji proponowanych we wniosku. O ile oskarżyciel publiczny określił proponowaną karę grzywny na 10 stawek po 100 zł, o tyle inicjatywa oskarżonej opiewała na karę grzywny w wymiarze 20 stawek dziennych po 50 zł. Tak określona stawka dzienna grzywny wskazana przez oskarżoną jest niższa niż minimalna wysokość stawki dziennej, ustalona zgodnie z treścią art. 23 § 3 k.k.s. w zw. z § 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 września 2016 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 r. (Dz. U. 2016.1456), która wynosiła 66,66 zł. Obok już wcześniej wykazanych uchybień, bardziej wnikliwa kontrola sądowa powinna doprowadzić do skorygowania także w tym względzie stanowiska zaprezentowanego przez oskarżoną.

Niezależnie zatem od wątpliwości wyrażonych przez Prokuratora Generalnego co do tego, czy inicjatywa oskarżyciela publicznego, który w tej sprawie wystąpił o wydanie wyroku bez przeprowadzenia rozprawy, w ogóle mogła stanowić realizację instytucji wniosku o zgodę na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności, została ona w rzeczywistości zastosowana, a wyrok Sądu

Rejonowego w K. zapadł w warunkach wystąpienia rażących naruszeń prawa, które wykluczały orzekanie w tym trybie.

Przedstawione przez skarżącego uchybienia stanowiły bez wątpienia rażące naruszenie prawa, bowiem wyrok Sądu Rejonowego w K. o udzieleniu E. M. W. zezwolenia na dobrowolne poddanie się odpowiedzialności zapadł bez wymaganego wniosku finansowego organu postępowania przygotowawczego, a także bez zachowania ustawowych przesłanek stosowania tej instytucji. Wpływ opisanych wyżej naruszeń prawa na treść rozstrzygnięcia należy ocenić jako istotny, gdyż w realiach tej sprawy udzielenie takiego zezwolenia było niedopuszczalne.

W toku ponownego postępowania Sąd rozpozna sprawę osk. E. M. W. na zasadach ogólnych, wyda końcowe rozstrzygnięcie i – w wypadku skazania – zastosuje się do dyrektyw określonych w przepisach art. 12 i 13 k.k.s.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.